

Co to jest ślad węglowy i jak możemy go ograniczyć?

2023-10-19

To jedna z metod liczenia emisji dwutlenku węgla i innych gazów cieplarnianych. Może on dotyczyć produktów i usług, aktywności pojedynczych osób i gospodarstw domowych, a także działalności przedsiębiorstw, rządów czy całych sektorów gospodarki. Ślad węglowy uwzględnia nie tylko emisje bezpośrednio generowane przez daną aktywność czy produkt, ale też emisje związane ze wszystkimi etapami jego cyklu życia.

Przeciętny Polak emituje 9 ton CO₂ rocznie, co można przyrównać do 53 tysięcy km przejechanych samochodem.

Dlaczego to ważne, aby nie tylko wiedzieć, co to jest ślad węglowy, ale również dlaczego i jak powinniśmy go ograniczyć?

Nadmierna emisja dwutlenku węgla i innych gazów cieplarnianych, która jest skutkiem działalności człowieka przyczynia się do powstania tzw. efektu cieplarnianego. Co to za zjawisko? To naturalny proces, który powoduje ogrzanie naszej planety, co umożliwia życie człowieka na Ziemi. Powstaje dlatego, że niektóre gazy w naszej atmosferze pochłaniają ciepło wypromieniowywane z Ziemi i odbijają jego część z powrotem. Promienie słoneczne przenikają przez atmosferę ku powierzchni Ziemi. Następnie energia ta jest pochłaniana, a częściowo odbijana w postaci promieniowania podczerwonego. Energia wędruje do góry, gdzie napotyka na „sufit” atmosfery w postaci gazów cieplarnianych, które częściowo pochłaniają promieniowanie podczerwone i ponownie odbijają energię w kierunku Ziemi, a częściowo wysyłają tę energię w przestrzeń kosmiczną.

Do naturalnych gazów cieplarnianych zaliczają się dwutlenek węgla (CO₂), metan i podtlenek azotu. Przez tysiąclecia natura dobrze radziła sobie z regulacją stężenia tych gazów. Uległo to jednak zmianie, kiedy ludzie zaczęli spalać paliwa kopalne w celu wytworzenia energii, co doprowadziło do gwałtownego wzrostu emisji CO₂. Z tego powodu równowaga w atmosferze została zachwiana, a Ziemia zaczęła się o wiele szybciej ocieplać.

Globalne ocieplenie jest zjawiskiem polegającym na podnoszeniu się średniej globalnej temperatury powietrza w odniesieniu do pewnego okresu obserwacyjnego. Opublikowana 9 sierpnia 2021 roku pierwsza część Szóstego Raportu Oceniającego Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) podkreśliła, że to człowiek doprowadził do znacznego ogrzewania oceanów, lądów oraz atmosfery. Działalność człowieka w zakresie emisji gazów cieplarnianych spowodowała już wzrost średniej globalnej temperatury powierzchni o ok. 1°C w odniesieniu do okresu przed epoką przemysłową, kiedy to działalność ta znacząco zaczęła wpływać na środowisko.

Ograniczenie ocieplenia Ziemi wymaga działań na poziomie rządów i organizacji pozarządowych o zasięgu globalnym. Ale jako jednostki również się do tego przyczyniamy i możemy ten wpływ ograniczyć. Jak? Pomoże zmiana codziennych nawyków. Wymagające, ale możliwe. Jakich?

1. Zadbaj o izolację swojego domu. Prace modernizacyjne domu, które mają korzystny wpływ na wielkość emisji to przede wszystkim montaż instalacji OZE (fotowoltaika, pompy ciepła), ocieplenie domu ograniczające straty ciepła. To także zmniejszenie temperatury w pomieszczeniach. Dobrym rozwiązaniem, zdaniem naukowców z Imperial

College London jest zastąpienie gazowego lub olejowego systemu grzewczego elektryczną pompą ciepła. Wyłączenie oświetlenia i urządzeń elektrycznych, gdy nie są używane, prócz zmniejszenia śladu węglowego daje wymierne oszczędności finansowe. Poprawa izolacji ścian, sufitów i okien pomoże zmniejszyć straty ciepła i ilość energii potrzebnej do ogrzania. Jedną z najtańszych i najskuteczniejszych form izolacji (według organizacji Energy Saving Trust) jest zabezpieczanie szczelin wokół okien, drzwi lub listew przypodłogowych.

2. Wyeliminuj marnowanie żywności i ogranicz spożywanie czerwonego mięsa. Zwierzęta gospodarskie (przede wszystkim bydło) wytwarzają 14 proc. wszystkich gazów cieplarnianych na świecie. Najprostszym i najskuteczniejszym sposobem ograniczenia osobistego śladu węglowego jest ograniczenie spożycia mięsa, zwłaszcza jagnięciny i wołowiny. Ślad węglowy żywności zależy również od tego, jak jest produkowana, skąd pochodzi i czy jest sezonowa. Obecnie na świecie marnuje się nawet do 30 proc. wyprodukowanej żywności, co zgodnie z raportem ONZ, przekłada się na ok 10 proc. światowej emisji dwutlenku węgla.
3. Mniej jazdy, mniej latania. Transport odpowiada za prawie 25 proc. światowych emisji dwutlenku węgla. Zdaniem naukowców życie bez samochodu może być kluczowe w ograniczeniu osobistego śladu węglowego. Nie zawsze jest to jednak możliwe, szczególnie kiedy dotyczy rejonów pozbawionych komunikacji publicznej lub podróżowania osób o szczególnych potrzebach. Jednak nawet niewielkie zmiany w codziennym planie dnia, jak spacer i jazda rowerem do lokalnych sklepów lub wspólne podróże samochodem z sąsiadami, też pozytywnie wpływają na środowisko. Jedną z najbardziej emisyjnych form transportu są podróże samolotem. Loty krajowe mają największy współczynnik emisji na osobę na kilometr. Podróż pociągiem generuje ok. 20 proc. emisji wynikającej z lotu krajowego, dlatego na obszarze swojego kraju warto wybierać właśnie tę formę transportu zbiorowego.
4. Przemyśl, zanim kupisz. Według Programu Środowiskowego ONZ, biorąc pod uwagę produkcję, wytwarzanie i transport bawełny, do wyprodukowania jednej pary dżinsów potrzeba 3781 litrów wody. Aby ograniczyć swój ślad węglowy, wynikający z zakupu odzieży warto rozważyć naprawę drobnych usterek w ubraniach a nie zakup nowych, przekazanie nie używanych ubrań potrzebującym a nie ich wyrzucanie, czy wreszcie kompletowanie garderoby lepszej jakości, która jest trwalsza i może nam służyć znacznie dłużej. Wypożyczanie ubrań czy kupowanie z drugiej ręki także ogranicza marnotrawstwo w branży odzieżowej i nasz ślad węglowy. Wyposażenie naszego domu czy mieszkania w urządzenia energooszczędne to kolejny sposób, który warto rozważyć, aby przysłużyć się środowisku i naszej planecie.